

БОРБЕ ОКО ЉУБОВИЈЕ

Четничке групе на десној обали Дрине, око Љубовије, водиле су против партизанских јединица на том сектору неколико узастопних борби, од 6. до 14. новембра 1941. године. Био је то део јединственог четничког плана разбијања слободне територије. И по времену, и по правцима дејства, као и по поступцима са заробљеним партизанским борцима, четници су очевидно извршавали исти подмукли план који је потекао са Равне горе.

Истина, партизани које су четници заробили око Љубовије нису дотерани на Равну лору, али су на исти начин убијани, масакрирани, заробљавани и предати Немцима у Лозници.

Ноћу између 6. и 7. новембра четници су у Љубовији извршили препад на шесту чету Рађевског батаљона Ваљевског партизанског одреда, која је била смештена у згради основне школе у Љубовији. Тада су четници заробили један број партизанских бораца, а друге су разоружали па пустили. Тиме су настала непријатељства између партизана и четника у Азбуковици па је дошло до напада партизана на четнике у Љубовији да би се ослободили заробљени другови. У напад су кренуле две чете Ваљевског партизанског одреда и једна Рачанска чета Ужичког партизанског одреда. Четници су одбили овај напад партизанских чета и успели да заробе још известан број партизанских бораца, међу њима командира Рачанске чете Адама Терзића¹, политичког комесара друге чете Рађевског батаљона Саву Вујановића и командира шесте чете Рађевског батаљона Петра Враголића, који је био пошао на преговоре са четницима. Приликом спровођења после заробљавања Сава Вујановић је везаних руку на леђима скочио у Дрину, покушао да се опасе, али су га четници убили². Са Савом Вујановићем

1. Заробљеног Терзића четници су из Љубовије одвели у Лозницу и предати Немцима, који су га касније стрељали. Вид. *Цветови у огњу*. Историјски архив, Тпгово Ужице 1970, стр. 136; Инкола Љубичић: *Ужички одред*, стр. 288; *На ратиштима и сгратиштима*, просветни радници погинули V НОБ, кн. II, Београд 1985, стр. 463-464.

2. Сава Вујановић Ж\ћа, фотографски радник у Ваљеву, родом из Прњанора код Баљалукс, члан КПЈ, политички комесар Друге чете Рађевског батаљона Ваљевског партизанског одреда. За народног хероја проглашен 1953. године. *Народни хероји Југославије*, књ. 2, стр. 339—340.

**Сава Вуџановић Жућа,
народни херој**

био је везан, руку за руку, Ибрахим Сачић, радник из Малог Зворника, борац Друге рађевске чете Ваљевског одреда. Заједно су скочили у Дрину и били убијени.

Поновни напад на четнике у Љубовији извршиле су 12. и 13. новембра три чете Ваљевског партизанског одреда, друга тамнавска чета Посавског партизанског одреда, једна Рачанска чета Ужичког партизанског одреда и Златарска партизанска чета. Тек тада Љубовија је ослобођена од четника.

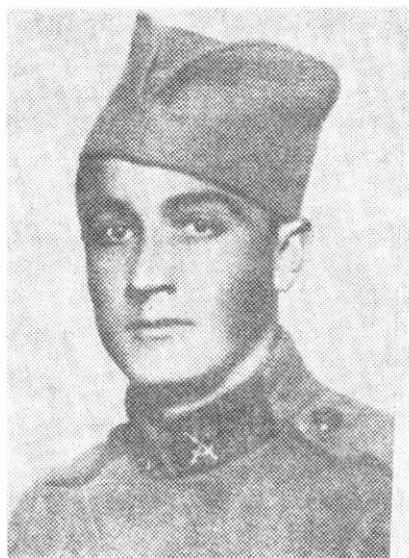
О борбама са четницима око Љубовије своја сећања оставио је Живан Ранисављевић:

„... У Рогачици смо се добро одморили два дана, а 8. новембра дошла је у наш састав Рачанска чета из Бајине Баште. Постројили смо се па је борце Тамнавске и Рачанске чете, и све борце који су се налазили у Рогачици, Борота упознао са нашим новим задатком — чишћење терена око Љубовије...

Пошли смо у правцу Љубовије у пуној ратној готовости. Тамнавци су већ били вични партизанском ратовању. Ишли смо опрезно, корак по корак, са пуном предострожношћу. Сутрадан смо ступили у борбу са четницима. Случај је хтео да у прву борбу улети Рачанска чета, која је наишла на четничку заседу. У тој првој борби ове акције изгубили смо доста бораца из Рачанске чете...

У Љубовију смо ушли без икаквих сметњи, а за нама на пола сата ушла је и наша главнина. . .

Пошли смо даље у правцу Узовнице. Са с(х)бом смо вукли један велики пољски топ. . . Пред самом Узовницом четници су запосели положаје на једном брду и ми смо морали застати, заузети положаје на околним брежуљцима и ту заноћити. . . У Узовници је тада било око хиљаду партизана. Биле су ту чете: Тамнавска, Рачанска, Посавска, Рађевска и Златарска. Златарска чета била је најимпозантнија и на мене оставила необично снажан утисак. . ."³

Адам Терзић

Петар Враголић

Једна четничка група повукла се из Љубовије према Лозници и одвела заробљене партизана, које су предали Немцима у селу Амајићу између Љубовије и Лознице. Неке од заробљених партизана четници су, пред повлачење са простора Љубовије, стрељали па су их потом мртве изболи ножевима. Приликом ослобођења њихови лешеве нађени су грозно унакажени.

Заробљене партизана, које су им предали четници, Немци су из Лознице отерали у Шабац и тамо их стрељали. Према извесним подацима четници су тада Немцима предали 26 заробљених партизана. Потпун списак заробљених данас је немогуће саставити.

3. Живан Ранисављевић: Борбе око Љубовије, *Сећања бораца Ваљевског широдноослободилачког партизанског одреда*, том 1 (зборник), Ваљево, 1984, стр. 300—302.

Убрзо ће постати јасно да је напад четника на Љубовију био део истог плана по коме је истовремено изведен напад Рачићевих четника на Ужице, преко Карана, као и напад Вучковићевих четника на партизајске снаге у Горњем Милановцу.

Занимљиво је да су управо тада четници тражили помоћ од Немаца, јер им је нестало муниције⁴.

Из састава Треће рачанске чете Ужичког партизанског одреда и из састава Рађевског батаљона Ваљевског партизанског одреда у борбама против четника око Љубовије од четника су страдали: командир Рачанске чете Адам Терзић, политички комесар друге чете Рађевског батаљона Сава Вујановић, командир шесте чете Рађевског батаљона Петар Враголић и борци: Светолик Аврамовић, Велизар Јанковић, Радосав Јелисавчић, Милисав Јовановић, Милош Југовић, Бранислав Кумановић, Славољуб Лукић, Божидар Максимовић, Обрадин Малинић, Миленко Милић, Радиша Милвановић, Влајко Ненадовић, Милан Павловић, Милун В. Петровић, Гвозден Поповић, Обрадин Прокић, Чедомир Прокић, Душан Ристивојевић, Ибрахим Сачић, Саво Стефановић Нераст. Борац Златарске партизанске чете Радивоје Радовић у тим борбама је задобио тешке ране. Тих дана код партизанске болнице на Пашиној Равни погинуо је од четника Трифун Јевђенић, а његов саборац Ратко Јевђенић на истом месту је тешко рањен и умро од рана у болници. У борбама против четника око Пашине Равни погинуо је и Сениша Васић.

4. *Зборник VIII*, том I, књ. 1, стр. 602.